herpy

SKÖLDPADDOR

Bell's Hinge-back Tortoise

Kinixys belliana

Kinixys belliana är en medelstor afrikansk landsköldpadda med en avlång sköld och ett rörligt gångjärn baktill som kan stänga skölden över bakben och svans. Skölden är 15-22 cm lång. Arten lever i savann med tydlig regntid och torrtid, kräver stabil värme och en viss fuktighet och stressas lätt. Nyimporterade djur bär ofta på många parasiter.

Familj: Testudinidae Tidigare namn: *Cinixys belliana; Kinixys schoensis*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-22 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**30-50 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**160 × 80 × 40 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**28-32 °C**
Värmeplats	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**22-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter, frukt, växter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-6 ägg**
Kullar per år	**1-2**
Inkubation	**105-200 dagar** vid 28-31 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Ej bedömd (NE)**

Om arten

Kinixys belliana är en medelstor, lätt avlång landsköldpadda med en svagt välvd, jämnt rundad ryggsköld (carapax). Skölden är ljusbrun till gulaktig med ett mörkt, strålformat mönster på varje platta, som kan bli otydligt med åldern. Det som kännetecknar släktet är gångjärnet över bakdelen: hos vuxna djur sitter ett brett band av böjlig bindväv mellan fjärde och femte sidoplattan, så att den bakre delen av skölden kan fällas ner över bakben och svans. Hos ungar är gångjärnet ännu inte utvecklat. De flesta djur har fem klor på framfötterna. Hanen har en inåtbuktad bukpansar.

Alla mått i texten är sköldlängden. Vuxna djur är 15-22 cm.

Arten beskrevs av John Edward Gray 1831 och är uppkallad efter den engelske zoologen Thomas Bell. Den uppfattades tidigare som en vitt utbredd art med flera underarter. I dag räknas *Kinixys spekii*, *Kinixys lobatsiana*, *Kinixys natalensis*, *Kinixys zombensis* och *Kinixys nogueyi* som egna arter, och *K. belliana* är begränsad till Central- och Östafrika. Mycket av den äldre skötselkunskapen gäller den bredare gruppen.

Utbredning och livsmiljö

Kinixys belliana finns i Central- och Östafrika: Angola, Demokratiska republiken Kongo, Centralafrikanska republiken, Burundi, Rwanda, Uganda, Kenya, norra Tanzania, Malawi, Sydsudan, Sudan, Etiopien, Eritrea och Somalia. Typlokalen är okänd.

Äldre uppgifter från Västafrika och södra Afrika hör i dag till andra arter. Arten är hårt trängd av insamling för handel och föda, av en växande befolkning och av bränder som människor sätter.

> **Naturlig utbredning:** Angola, Burundi, Centralafrikanska republiken, Kongo-Kinshasa, Eritrea, Etiopien, Kenya, Rwanda, Somalia, Sydsudan, Sudan, Uganda, Tanzania och Malawi.

LIVSMILJÖ

Arten lever i tropisk och subtropisk savann: slätter och gräsmarker med spridda träd och utpräglad regntid och torrtid, men inte i öken, halvöken eller egentlig skog. Djur med hög sköld lever vanligtvis i öppen savann, medan djur med plattare sköld finns i klippig terräng. Somrarna är varma med regn, och vintrarna är milda och torra.

Djuren är aktiva före och under regn och inaktiva när det är torrt. Under den torraste delen av året går de i sommardvala, men inte i vintervila. Parning och äggläggning infaller under regntiden. Arten är allätare och äter insekter, tusenfotingar, snäckor, döda grodor och grodyngel, örter, rötter, frukt och svamp.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite säker kunskap om skötseln av *Kinixys belliana*, eftersom mycket av den äldre kunskapen kommer från tiden då flera arter räknades som en. Skötseln bygger på savannklimatet och på släktet som helhet; siffror som är lånade eller uppskattade anges vid de enskilda avsnitten.

Sköldpaddor av släktet *Kinixys* stressas lätt och har stränga krav på temperatur, ljusnivå och fuktighet. De är dessutom svåra att hantera och behandla. Det är därför ingen art för nybörjare, och vildfångade djur kräver en plan för parasitbehandling från första dagen.

Terrariet ska ge golvyta: 8 gånger sköldlängden på längden och 4 gånger på bredden, alltså 160 × 80 cm för ett djur på 20 cm, och minst 40 cm högt. Mindre utrymme används ofta med framgång, men den vanliga rekommendationen är 8 × 4 gånger sköldlängden. Använd ett slutet terrarium så att fuktigheten kan hållas. Botten är 10-15 cm fuktig blandning av torv, barkmull och jord där djuret kan gräva ner sig och ligga gömt. Inred med flera gömslen i båda ändar, lövförna och växter, ett fuktigt gömsle med mossa och en stor, låg skål för dryck och bad. Sätt en ogenomskinlig kant framför glaset. I ett tempererat klimat kan djuret bara komma utomhus de varmaste sommardagarna.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

TEMPERATUR

Djuret ska hållas varmt. På dagen ska det vara 28-32 °C, och solplatsen är 32-35 °C, mätt på underlaget. Nattemperaturen är inte dokumenterad för arten; 22-24 °C passar ett tropiskt klimat. Solplatsens temperatur är lånad från släktingar bland landsköldpaddorna. Använd en strålningsvärmepanel eller halogenlampor med termostat och en svalare ände dit djuret kan dra sig undan.

Arten går inte i vintervila. Torrtiden i naturen är en sommarvila, och den ska inte efterliknas i terrariet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Som savannart är *K. belliana* mindre fuktkrävande än skogsarterna *Kinixys homeana* och *Kinixys erosa*, men den gillar fukt och ska sprayas regelbundet. Luftfuktigheten är inte dokumenterad; 60-80 % med ett fuktigt gömsle är en uppskattning. Ge ett ljummet bad minst två gånger i veckan och en stor skål med rent vatten för dryck och bad. Byt vattnet dagligen, för det kommer lätt alger.

Ungar torkar snabbt ut och kräver högre fuktighet än vuxna. Svullna, slutna ögon och slöhet är tecken på uttorkning och ska leda till mer fukt och ett bad.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

K. belliana är dagaktiv, men mest framme tidigt och sent på dagen när ljuset är svagt. Solljus är bäst, men inomhus är UVB-ljus nödvändigt: UV-index 2,0-3,0 på solplatsen (Ferguson-zon 2). Zonen är en uppskattning, inte mätt för arten. Arten stressas av starkt ljus, så växter och gömslen där djuret kan dra sig ur ljuset är viktiga. Ljuset följer årstiden med omkring 12 timmar om dagen. Glas och plexiglas stoppar UVB.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

K. belliana är allätare, och ungar är nästan uteslutande köttätare. Kosten är omkring hälften växtmaterial och hälften animalisk föda: örter som maskros, svartkämpar och klöver, grönsaker som sallad, squash och morötter, mjuka frukter som melon, banan och tomat samt svamp. Animalisk föda är snäckor, daggmaskar, syrsor, kackerlackor och mjölmaskar och ibland lite ägg eller små bitar kokt fisk.

Röda och orange frukter tas särskilt gärna, och de kan användas för att få sjuka djur att äta. Mata på en platt skål eller sten. Strö ett kalk- och vitamintillskott över fodret, och låt ett sepiaskal ligga framme.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är skygg och drar sig in i skölden eller gräver ner sig när den blir störd. Den är mest aktiv tidigt på morgonen och sent på dagen. Gångjärnet och den smala öppningen mellan rygg- och bukskölden gör djuret svårt att hantera och undersöka. Lyft det underifrån med två händer, och hantera det så lite som möjligt.

Djuren kan hållas enstaka eller i en liten grupp med gott om utrymme och många gömslen. För den tredje och fjärde sköldpaddan läggs minst 10 % till golvytan. Blanda inte arten med andra sköldpaddor, eftersom parasiterna smittar.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har en inåtbuktad bukpansar, och honan har en platt. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade för arten, och könet är svårt att se hos unga djur. Livslängden är heller inte dokumenterad; siffran i rutan är en uppskattning utifrån andra medelstora landsköldpaddor.

PARNING

Parningen infaller under regntiden; i den södra delen av släktets tidigare utbredningsområde är det från november till februari. Hanen förföljer honan och bestiger henne. Ge honan många gömslen och möjlighet att komma undan från hanen, och separera djuren om honan får skador. Ytterligare detaljer om parningen är inte dokumenterade för arten.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Äggen läggs under regntiden. Honan lägger 1-6 ägg per kull och upp till två kullar om året. Siffrorna härstammar från tiden då flera arter räknades som en. Ge honan en låda med djup, lös och fuktig jord där hon kan gräva ett bo.

INKUBATION

Ruvningstid och temperatur är inte dokumenterade för arten. Siffrorna 28-31 °C och 105-200 dagar i rutan är lånade från *Chelonoidis carbonarius* och är bara en utgångspunkt. Äggen kläcks under fuktiga förhållanden i naturen. Lägg dem i en kläckare med fuktig vermikulit, och vänd dem inte.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är nästan uteslutande köttätande och har inget gångjärn. De torkar snabbt ut och kräver hög luftfuktighet, ett fuktigt gömsle, värme och UVB. Ge små snäckor, daggmaskar och insekter dagligen tillsammans med lite grönt. Ytterligare uppfödningsdata är inte dokumenterade för arten.

Hälsa och vanliga misstag

Nyimporterade djur är ofta i dåligt skick. Släktet *Kinixys* stressas lätt och har stränga krav på temperatur, ljus och fuktighet. De vanligaste problemen är avmagring och stora mängder tarmparasiter, både maskar och encelliga organismer. Tecken är lös avföring med slem och ibland blod, osmält föda, bristande aptit, viktnedgång, uttorkning och slöhet. Obehandlat kan det utvecklas till tarminflammation och blodförgiftning.

- Första steget är att få vätskebalansen på plats med långa bad i ljummet, grunt vatten. Träckprov undersöks, och veterinären behandlar efter fyndet.
- Vissa av parasiterna kan smitta andra kräldjur och människor, så hygien och desinfektion är nödvändiga. Följ nya djur noga i minst 12 månader med vikt, vätskebalans och avföring.
- Uttorkning: särskilt hos ungar.
- Luftvägsinfektion: rinnande näsa och väsande andning vid kyla och för torr luft.

Kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret inte äter, tappar i vikt eller har lös avföring. Ett nytt djur ska i karantän innan det kommer ihop med andra sköldpaddor.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.